

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

З ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОДЕМОГРАФІЯ»

1 Геодемографія як наука. Теоретико-методичний арсенал геодемографії. Демографічна статистика: зміст та інструментарій. Джерела демографічної інформації. Постійно оновлюванні офіційні інтернет-ресурси демографічної інформації світу, Європи, України. Діяльність міжнародних організацій у вивченні та статистичному обліку населення світу, регулюванні демографічних процесів. Прикладне значення геодемографічних досліджень (конкретні приклади за напрямками).

2 Населення та його структура. Етапи заселення, темпи зростання населення, аналіз у регіональному вимірі. Перенаселення та нерівномірність розподілу населення як глобальні проблеми, причини виникнення та шляхи подальшого розвитку. Міжетнічні, міжрелігійні, міжнаціональні конфлікти (приклади).

3 Територіальна організація населення. Моделі просторового розвитку та концепції розселення населення. Урбанізація як соціально-географічний процес. Аналіз тенденцій урбанізації у регіональному вимірі. Найбільші міста. Демографічні, соціальні та міграційні особливості в них. Регіональний аналіз розселення населення в світі.

4 Відтворення населення. Демографічні процеси та структури. Основні концепції відтворення населення. Зміст, структура та моделі демографічної поведінки. Зміст демографічних процесів, регіональний аналіз, динамічність та історична обумовленість. Статеві-вікова структура населення: чинники формування, інерційність та історична обумовленість. Регіональний аналіз шлюбної та сімейної структури населення. Види демографічної політики (конкретні приклади).

5 Міграційні процеси. Концепції міграції населення. Зміст, структура та моделі міграційної поведінки. Передумови та чинники міграційних процесів, регіональний аналіз, історична обумовленість та наслідки. Сучасні міграційні процеси в світі. Вимушені міграції та біженці. Міграційні виклики ЄС. Трудові та транснаціональні міграції. Міграційні процеси в Україні. Проблеми міграції населення. Міграційна політика (конкретні приклади).

6 Демографічний потенціал. Співвідношення та ключові риси демографічного потенціалу, відтворювального потенціалу, людського потенціалу, людського капіталу. Якість населення та її індекс. Система соціального управління відтворенням населення. Регіональний аналіз людського розвитку та якості життя населення. Соціальна та демографічна безпека. Особливості та складові геодемографічного потенціалу територій з урахуванням кількісних та якісних характеристик.

7 Демографічне прогнозування та моделювання. Методика прогнозу та моделювання. Методи оцінки чисельності та складу населення. Заходи регулювання соціальних, міграційних, демографічних та розселенських процесів на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях. Демографічна та міграційна політика.

8 Підготовка до підсумкової контрольної роботи

ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Опрацювати матеріали за темою 1:

1. Геодемографія – розуміння людської поведінки
https://books.google.com.ua/books?id=iJ0bDQAAQBAJ&pg=PA119&lpg=PA119&dq=geodemography+is&source=bl&ots=8-CyzD5wCx&sig=ACfU3U2uCC5Pf1UqSjRrNNUxSEN4wAkUew&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwiAke-Xtc_nAhUqxosKHWx2Ags4ChDoATACegQIBBAB#v=onepage&q=geodemography%20is&f=false
2. Чому геодемографія продовжує залишатися актуальною та корисною - навіть у епоху Big Data <https://www.koganpage.com/article/why-geodemographics-continues-to-be-relevant-and-useful-even-in-the-big-data-era>
3. Минуле, сучасне та майбутнє геодемографічних досліджень у США та Великобританії <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4254823/>
4. Оприлюднено результати оцінки чисельності наявного населення України <https://www.kmu.gov.ua/news/oprilyudneno-rezultati-ocinki-chiselnosti-nayavnogo-naselennya-ukrayini>
5. Не — перепис, а наукова робота <http://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/ne-perepys-naukova-robota>
6. «Перепис населення Дубілета»: чому дослідження називають маніпуляцією та чи потрібен справжній перепис <https://ms.detector.media/media-i-vlada/post/24171/2020-02-05-perepis-naselennya-dubileta-chomu-doslidzhennya-nazivayut-manipulyatsieyu-ta-chi-potriben-spravzhnii-perepis/>
7. Елла Лібанова: "Те, що провів Дубілет, — це просто не перепис" https://dt.ua/internal/ella-libanova-te-scho-proviv-dubilet-ce-prosto-ne-perepis-337785_.html
8. Елла Лібанова: “Неможливо керувати країною, якщо ти не знаєш, хто в ній живе” https://lb.ua/society/2020/02/06/449123_ella_libanova_nemozhливо_keruvat_i.html?fbclid=IwAR2sbqwMoOhCBMxz_V9edWLcC5Eos5Hz7mqFwoALOOA5pcyyznZ2xB5rxZw
9. Скласти таблицю «Переваги та недоліки реєстрів населення по відношенню до переписів».
10. Сформувати думку щодо доцільності/недоцільності проведення перепису населення України та формування Єдиного реєстру населення України.

Опрацювати матеріали **за темою 2** (за посиланнями у тексті презентації)

1. NG: Человеческая раса / Last Man Standing - The human race (2004) <https://www.youtube.com/watch?v=EH2VZbAGf08>
2. Происхождение Человека | С точки зрения науки (National Geographic) <https://www.youtube.com/watch?v=Vz9Q5kqvJH0>
3. Origin of Humans - National Geographic Special Documentary 2016
<https://www.youtube.com/watch?v=QTU353BN-wM>
<https://www.youtube.com/watch?v=3hB51J2JUwE>
4. мовні сім'ї <https://www.youtube.com/watch?v=bCXvolMAqz>
5. Найпоширеніші мови <https://www.youtube.com/watch?v=a-OZQdWBijU>
6. Релігійний склад 1800-2010
<https://www.youtube.com/watch?v=q3EneZhsM0Y>
7. Релігійний склад 1945-2019
https://www.youtube.com/watch?v=_rZwnJ1cE1s
<https://www.youtube.com/watch?v=AvFl6UBZLv4>
<https://www.youtube.com/watch?v=4WliConeatM>
8. Країни та мови <https://www.youtube.com/watch?v=GRduRC0MNGI>
<https://www.youtube.com/watch?v=sxxCCUGR6Eo>
9. Сформувати думку про структурне різноманіття населення як реалії сучасного світу.
10. Скласти таблицю про переваги та загрози структурного різноманіття населення,
11. Сформувати думку щодо можливих конфліктів на ґрунті етно-, лінгво-, релігійного різноманіття та їх врегулювання
12. Знайти приклади конфліктів на ґрунті етно-, лінгво-, релігійного різноманіття у світі (по одному прикладу), їх передумови, тенденції та наслідки. Написати есе щодо цих конфліктів, можливостей їхнього врегулювання та попередження

Опрацювати матеріали **за темою 4** (за посиланнями у тексті презентації)

1. Елла Лібанова Зміна демографічної ситуації — що ми знаємо про тих, хто живе в Україні?
<https://www.youtube.com/watch?v=zgOxyS5pxOs>
2. Елла Лібанова Розмивання українського етносу неминуче
<https://www.youtube.com/watch?v=1VX420DEXaU>
3. Павло Шевчук Демографічна криза в Україні
https://www.youtube.com/watch?v=zHlKL0-5_TQ
<https://www.youtube.com/watch?v=i1cZMIpoIMw>
4. Сергій Капиця про демографічний перехід
https://www.youtube.com/watch?v=No35jbmP-H0&ab_channel=boroz1978
5. Дати відповіді на запитання у тексті презентації
6. Сформулювати думку щодо демографічних структур та процесів, тенденціях демографічного переходу, особливостях демографічної політики в різних країнах світу.
7. Сформулювати думку щодо демографічних структур та процесів, тенденціях демографічного переходу, особливостях демографічної політики в Україні.

Опрацювати матеріали **за темою 5** (за посиланнями у тексті презентації)

1. Опрацювати відеофрагменти за темою
 - ✓ What is migration-A short film
 - ✓ Migration - Why do people migrate
 - ✓ States prepare global compact for safe, orderly and regular migration
 - ✓ Explaining the Refugee Crisis
 - ✓ flow (Human flow)
 - Самостійно опрацювати Міграційні процеси, 2019, за даними ООН, включаючи відеофрагмент, за посиланням <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/migration/index.html>
 - Самостійно опрацювати останній рапорт Управління Верховного комісара ООН у справах біженців <https://www.unhcr.org/ua/>
2. Дати відповіді на запитання у тексті презентації
 - ✓ Які особливості сальдо міграції населення за країнами світу? Які країни є донорами, які – реципієнтами міграцій? В чому Ви вбачаєте причини такого розподілу?
 - ✓ Які основні напрями міграцій та їх причини, види міграційної політики?
 - ✓ Які причини, напрями, обсяги, проблеми, наслідки вимушених міграцій у світі?
3. Сформулювати думку щодо міграційної поведінки та міграційних процесів, тенденцій, причин, напрямів, наслідків, особливостей міграційної політики в різних країнах світу.
4. Сформулювати думку щодо міграційної поведінки та міграційних процесів, тенденцій, причин, напрямів, наслідків, особливостей міграційної політики в Україні.

Опрацювати матеріали **за темою 6** (за посиланнями у тексті презентації)

1. Переглянути документальний фільм «HUMAN», який став першим фільмом, показаним у залі Генеральної Асамблеї ООН.
https://www.youtube.com/channel/UCU3kTm99DM_zjEhOxh58ZMQ
2. Поміркуйте та сформууйте думку щодо особливостей сприйняття та реалії буття людей у різних куточках планети, цінності та складності, спільні та різні для всіх нас.

Опрацювати матеріали **за темою 7** (за посиланнями у тексті презентації)

1. 7 Billion, National Geographic Magazine
https://www.youtube.com/watch?v=sc4HxPxNrZ0&ab_channel=NationalGeographic
2. Concept of Optimum Population, Under Population and Over Population -- Human Geography
https://www.youtube.com/watch?v=IJR9jUH8bUo&t=83s&ab_channel=RohitChaudhary
3. Food by the Numbers- Feeding Our Hungry Planet - National Geographic
https://www.youtube.com/watch?v=CB9Enh6yP0w&ab_channel=NationalGeographic
4. Understanding global food security and nutrition
https://www.youtube.com/watch?v=QJG7HmQyYcY&ab_channel=bmel
5. What Are The World's Biggest Problems
https://www.youtube.com/watch?v=YY9nxG2ZQ7w&t=5s&ab_channel=NowThisWorld
6. Декларація тисячоліття
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_621#Text . Цілі розвитку тисячоліття <https://edera.gitbook.io/world-2030/znayu-prava-i-zminyuyu-svit/chapter2>
7. Цілі розвитку тисячоліття, адаптовані для України
<https://idss.org.ua/monografii/2015%20MDG%20Ukr%20Report%20DRAFT.pdf>

Підготовка до підсумкової контрольної роботи

З наведеним переліком питань, та виконання творчого завдання:

Третій рівень завдань (творчий) залікової роботи з МФД Геодемографія передбачає наступне:

Скласти геодемографічну характеристику обраної країни* за орієнтовним планом:

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ
 - 1.1. Особливості заселенсько-розселенських процесів. Чисельність населення та її динаміка
 - 1.2. Склад населення (за різними ознаками та тер. диференціація)
 - 1.3. Трудові ресурси та ринок праці
2. ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
 - 2.1. Демографічні процеси
 - 2.2. Статеві-вікова структура населення
 - 2.2. Міграційний рух населення
3. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ
 - 3.1. Розселення населення
 - 3.2. Урбанізаційні процеси
4. ГЕОДЕМОГРАФІЧНА ПОЛІТИКА
 - 4.1. Геодемографічний прогноз або SWOT-аналіз
 - 4.2. Заходи геодемографічної політики

За кожним із пунктів плану варто вказати основні показники та обчислити їх, визначити часові тенденції та територіальні особливості, вказати причини та наслідки.